

Bøe, Kirkegaard

Intervju med barnehagebarn

Vi er på biblioteket i barnehagen, rundt oss er det fullt med spennende, fargestrålende bøker. Jens (6 år) og Lars (nesten 6 år) ser betatt på bøkene med de fine framsidene. Vi jobber begge på småbarnsavdelinger, på naboavdelingen til guttene og ser dem ofte, derfor er det litt nytt og spennende å være med oss. De hvisker til hverandre og ser spent opp. På biblioteket er det et bord ut fra veggen med to benker på hver sin side. Lars velger å sette seg helt inn til veggen, mens Jens setter seg ytterst. Anna spør guttene: «Hvor jeg kan få sette meg?» «I midten så klart», sier Lars med et smil som sier hvor ellers skulle du ha sittet? Sissel setter seg på den andre siden.

Vi er begge nyutdannede barnehagelærere med hovedfokus på språk, tekst og matema-

tikk. I løpet av de tre årene har vi blitt godt kjent med de seks fundamentale aktivitetene til Alan Bishop (Solem & Reikerås, 2017, s. 14), og vi baserer mye av det vi gjør i det daglige, på disse seks aktivitetene: telling, måling, lokalisering, design, lek/spill og forklaring. For å ha noe å støtte oss på gjennom samtalen med barna har vi derfor med en aktivitet. Lars oppdager pakkene med en gang og sier: «Har dere med pakker til oss?» Vi ser på hverandre. «Ja, det har vi på et vis», sier Sissel. «Hva er inni pakkene?» spør Jens. «Dere får åpne og se hva som er inni», sier Anna.

Guttene fordeler pakkene mellom seg og begynner å pakke opp. De sprer innholdet rundt seg på bordet og Lars utbryter: «Det er jo former!» Jens følger etter: «De er i forskjellige farger.» Lars får en ny iver i seg: «Jens, skal vi sortere fargene?» Sissel og jeg smiler til hverandre og nikker. Nå er vi i gang med matematikksamtalen, og vi begynner å stille spørsmål.

Sissel Bøe

Valheim barnehage
sisselb4@gmail.com

Anne Kirkegaard

Valheim barnehage
anna.kirkegaard@hotmail.com

Tangenten har i flere år hatt en stafett der lærere er intervjuet om sin matematikkundervisning. Nå starter vi en ny stafett der lærere snakker med barnehagebarn og elever for å få vite hva de tenker om matematikk og matematikkundervisning.

«Hvilke forskjellige måter kan vi sortere på?» spør vi.

Lars ser opp på oss med en forklarende mine. «Vi kan sortere etter farger eller etter former», sier han. Dette kan han godt. Vi ser på alle formene på bordet mens Lars teller: «1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ...», her er 8 farger.» Når han har sortert de ulike fargene, ser han på formene, og så begynner han igjen: «1, 2, 3, 4, 5, 6 ...», og her er seks forskjellige former.»

«Hvordan kan vi se forskjell på de ulike formene da?» lurer vi på.

Jens ser bort på Lars og sier: «En firkant har fire kanter.» «Ja, se her, 1, 2, 3, 4», legger Lars til med et smil. Lars fortsetter: «Dette er et rektangel fordi den har en lang side, en kort side, en lang side og en kort side.» Jens er litt tryggere nå og sier så: «Dette er en trekant, for den har bare tre kanter.» De ser ut over formene sammen. Lars trekker fram en sirkel og sier: «Dette er en sirkel, den er helt rund og har ingen kanter.» De beskriver videre hvordan de resterende former ser ut. Disse guttene kan de geometriske begrepene, og vi fornemmer at sortering er noe de gjør ofte.

«Dere er jammen god til å sortere, gjør dere det ofte?»

«Vi bruker å sortere på førskolegruppen», forteller Jens oss. Vi er nysgjerrige og spør hva de pleier å sortere. Jens tenker seg litt om: «Hm, farger og slikt», sier han. Lars er så fokusert på å sortere at han ikke er helt med i samtalen lenger. Jens forteller videre at de har en forskergruppe en gang i uken, og at de har holdt på med matematikk siden før jul. Akkurat nå for tiden holder de på å øve seg på å skrive tall.

Guttene fortsetter å sortere, de sender farger til hverandre og har snart sortert alle formene vi hadde med oss. Det blir litt stille, og Sissel ser et gyllent øyeblikk;

«Har dere hørt om matematikk før?»

Lars setter seg ekstra godt opp på benken og ser rett på Sissel: «Jeg har LÆRT om matematikk!» Sissel spiller med på Lars sitt initiativ, og hun tar hånden opp for munnen og sier

forbauset: «Har du? Kan du fortelle oss litt mer om matematikk da?» Lars ser ut som han blir stolt av dette spørsmålet, og han sier selvsikkert: «Matematikk er regning. Dette vet jeg fordi jeg har faktisk gjort ekte matematikk før.» Både Sissel og jeg er imponert, og jeg spør Lars: «Hva gjør du når det regner da?» Lars ser på meg og svarer: «Paraply?» Det er ikke rart at en bergenser svarer paraply når han får spørsmålet: «Hva gjør du når det regner?» Det er jo logisk det. Dagens vits, og vi lo alle av den sammen. Sissel klarer å finne sporet igjen og spør mer spesifikt: «Hva gjør du når du regner matematikk da?» Lars trekker litt på skuldrene: «Litt forskjellig.» «Synes du det er kjekt å gjøre matematikk?» Sissel rekker nesten ikke å fullføre spørsmålet før Lars sier: «Ja, det er veldig kjekt.»

Formene er nå ferdig sortert etter farger. Anna tar opp et rektangel og en trekant for å snakke videre om geometriske former. Før Anna rekker å si noe, utbryter Lars: «Kan vi være så snill å få bygge litt med formene?» Jens tar formene jeg holder, setter dem sammen og sier: «Dette er en høyblokk.»

Anna har ikke rukket å gi noe svar før guttene setter i gang og bygger forskjellige hus av

formene. De bygger en blokk med fire etasjer, for slik ser huset til Lars ut, mens Jens bygger et hus med tre etasjer for sånn bor han. Når de bygger husene sine, prøver de å bruke farger som gjenspeiler virkeligheten.

Lars er for tiden opptatt av et Lara Croft-spill, og samtalen sniker seg hele tiden tilbake til dette spillet. I spillet møter spilleren noen dyr: en slange, en øgle og en edderkopp. Lars vil vise oss at han kan lage en øgle med formene.

«Hvordan lager vi en øgle?»

«Først trenger vi noen rektangler, jeg vil ha oransje og svarte farger. Så trenger jeg en sirkel ...» Lars tar oppgaven på strak arm og setter sammen fargene annenhver. Vi ser at han er opptatt av å ha de riktige fargene, men noen ganger må han nøye seg med litt andre farger. «Øglen må ha bein, så derfor tar jeg disse formene, og så må øglen ha pigger på seg, og da kan jeg bruke stjernene, for de er jo spisse.» Mens Lars bygger, forteller han oss høyt hva han tenker og hva han gjør. Jens sitter ved siden av og ser nysgjerrig på, dette har ikke han vært med på å lage før. «Hvordan skal du lage hender da?» spør Sissel nysgjerrig. «Jo, jeg trenger litt flere trekkanter!» Lars finner trekkanter i de fargene han ønsker, og sier stolt: «Tadaa!» Han viser stolt fram øglen sin, den er ganske stilig.

«Bruker vi matematikk i hverdagen?»

Vi ser spent på guttene. Da sier Jens: «Vi bruker kun matematikk på skolen.» Vi forstår at de tenker konkret på faget matematikk, så vi går derfor nærmere inn på dette temaet. «Dere

har jo snakket om matematikk med oss nå ganske lenge», sier jeg. «Ja, vi har jo snakket om former og sortering, er det matematikk?» Lars ser litt spørrende på oss. «Det er det. En mann fra England, Alan Bishop, hadde noen aktiviteter som han kalte de seks fundamentale matematikkaktivitetene, og en av de aktivitetene er nettopp sortering», forteller jeg. Det kommer et samstemt «kult» fra guttene.

«Har dere spilt spill før?»

«Ja, vi har mange spill. I mange spill bruker vi telling!» Lars er rask til å svare, og guttene begynner å snakke om Rødt lys, hvor man må telle. Lars spør ivrig: «Skal vi leke Rødt lys?» Jens nærmest hopper opp: «JAA!», før han snur seg til oss og forteller reglene. Vi er inne på et lite bibliotek og det er litt trangt for å leke Rødt lys. Vi spør derfor som en avslutning:

«Bruker dere telling til noe annet enn i Rødt lys?»

«Ja?» sier Lars spørrende på oss. Jens supplerer: «Vi teller hvor mange ting vi har, eller hvor mange barn som er i barnehagen i dag.» Guttene har sortert og brukt å telle i barnehagen. Vi bruker også mye telling og sortering til daglig med barna, men kanskje vi ikke er helt bevisst på akkurat når vi bruker matematikken, og ikke minst forteller barna at det er matematikk vi holder på med. Regning/matematikk blir stadig sett på som noe skolerelatert og ikke noe vi har i barnehagene.

Etter å ha prøvd oss på en samtale med to ganske livlige barn sitter vi igjen med noen inntrykk. Selv om det blir gjort mye matematikk i hverdagen, må vi kanskje bli flinkere til å nevne at dette er matematikk når vi sorterer eller teller. Slik kan de i fremtiden forbinde sortering med matematikk. Det var heller ikke lett å holde fokus lenge, og barna var fort i lek så snart vi var ferdige med å stille spørsmål.

Referanser

Solem, I. H. & Reikerås, E. K. L. (2017). *Det matematiske barnet*. Bergen: Caspar forlag.